

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 28ΗΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1999

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ Κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Ἐξοχώτατε κύριε Πρόεδρε τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας,

Κατὰ τὴν πανηγυρική αὐτὴ Συνεδρία τῆς Ἀκαδημίας ὁ Πρόεδρος —σύμφωνα μὲ τὸν Ὁργανισμό τῆς Ἀκαδημίας— ἐκφωνεῖ λόγο ποῦ εἶτε «πραγματεύεται εὐλήπτως δι' ὅλους θέμα τῆς εἰδικότητός του», εἶτε ἐκθέτει «τὰ ἔργα καὶ τὰ γεγονότα ἐν γένει τοῦ λήγοντος ἔτους, τὰ ἐνδιαφέροντα τὴν Ἀκαδημίαν, τὴν Ἐπιστήμην, τὰ Γράμματα καὶ τὰς Τέχνας καὶ δυνάμενα νὰ προαγάγουν αὐτὰς ἢ νὰ ἐπιδράσουν ἐπὶ τῆς εὐημερίας τοῦ Ἔθνους ἢ τῆς ἀνθρωπότητος» (ἄρθρ. 83 Ὁργ.).

Κατ' ἐθιμική ὅμως τακτική ἢ διαπραγματεύουσα ἐπιστημονικοῦ θέματος γίνεται ἀπὸ τὸν πρόεδρο κατὰ τὴν ἀνάληψη τῶν καθηκόντων του, ὥστε νὰ περιορίζεται ἡ σημερινὴ ὁμιλία του σὲ ἐπισήμανση χαρακτηριστικῶν καὶ μόνον πτυχῶν τοῦ ὅλου ἔργου τῆς Ἀκαδημίας κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος.

Αὐτὴ τὴν τακτικὴ ἀκολούθησε καὶ ὁ ὁμιλῶν, γιὰ νὰ ἐκθέσῃ σήμερα χαρακτηριστικὰ καὶ μόνον φάσεις τοῦ ὅλου ἔργου τῆς Ἀκαδημίας τοῦ λήγοντος ἔτους.

Ἡ βασικὴ ἀπόφασις τῆς Συγκλήτου γιὰ τὴν μελέτη τῶν προβλημάτων τοῦ λαμπροῦ αὐτοῦ οἰκοδομήματος καὶ τὴν σύνταξιν προδιαγραφῶν, ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ σταδιακὴ προκήρυξις μελετῶν γιὰ τὴν ὀριστικὴ ἀποκατάστασις τοῦ κτιρίου καὶ τῶν λειτουργικῶν αὐτοῦ προβλημάτων, πραγματοποιεῖται ἐξελικτικὰ ἐντὸς τῶν οικονομικῶν δυνατοτήτων τῆς Ἀκαδημίας. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ συνολικὴ δαπάνη εἶναι με-

γάλη, ἐλπίζει ἡ Ἀκαδημία σὲ σταδιακὴ οἰκονομικὴ ἐνίσχυση ἐκ μέρους τοῦ Κράτους καὶ εἰδικώτερα τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ στὸ ὁποῖο παραδόθηκε ἀντίγραφο τῆς περατωθείσης προμελέτης πού ἐκπονήθηκε ἀπὸ τὸν γνωστὸ ἀρχιτέκτονα κ. Καλλιγᾶ μὲ σχετικὸ κατατοπισμὸ τοῦ Ὑπουργοῦ κ. Βενιζέλου ἐκ μέρους τοῦ κ. Μαρσανιώτη.

Ἡ Ἀκαδημία ἐλπίζει ἐπίσης, ὅτι σύντομα θὰ πραγματοποιηθῆ ἡ δῆλωση τοῦ Ὑπουργοῦ κ. Λαλιώτη — πού ἔγινε πρὸς τὸν ὀμιλοῦντα παρισταμένου καὶ τοῦ συναδέλφου κ. Μυλωνᾶ— ὅτι ἀποδέχεται τὸ σχετικὸ διάβημά μας, γιὰ τὴν ἀνεπίτρεπτη κατασκευὴ ἐκ μέρους τῆς ἐταιρείας «Μετρό» εἰσόδου καὶ ἐξόδου στὸ χῶρο μεταξύ Ἀκαδημίας καὶ Πανεπιστημίου, πού πρέπει σύντομα ν' ἀχρηστευθῆ ἢ νὰ μεταφερθῆ σὲ παρακείμενο ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς Ἀκαδημίας χῶρο, γιὰτὶ ὄχι μόνον ἀντιβαίνει σὲ βασικοὺς αἰσθητικοὺς κανόνες, ἀλλ' εἶναι καὶ παράνομη ἐνέργεια, κατὰ σχετικὸ ἀπαντητικὸ πρὸς τὴν Ἀκαδημία ἔγγραφο τῆς ἀρμοδίας Διευθύνσεως τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ, πού ἐπισημαίνει, ὅτι δὲν ζητήθηκε ἡ ἀπαιτουμένη κατὰ νόμο προηγουμένη ἄδεια αὐτῆς, ἡ ὁποία βεβαίως δὲν θὰ ἐδίδετο.

Ἡ ἐπαινετὴ σκέψη τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Σιαλλκέα καὶ ἡ ἀποδοτικὴ προσπάθειά του γιὰ τὴν σύσταση ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία «Ἰδρύματος Ἰατροβιολογικῶν Ἐρευνῶν» καρποφόρησε, χάρις στὴν πολύτιμη συμπαραστάση τῆς Κυβερνήσεως διὰ τῶν ἀρμοδίων αὐτῆς ἐκπροσώπων ὡς πρὸς τὴν ἐξεύρεση τρόπων χρηματοδοτήσεως τοῦ ἔργου. Προβλέπεται δὲ ὅτι οἱ κτιριακὲς ἐγκαταστάσεις τοῦ Ἰδρύματος θὰ ὀλοκληρωθοῦν μαζὺ μὲ τὴν προμήθεια καὶ ἐγκατάσταση τοῦ ἐξοπλισμοῦ ἐντὸς τοῦ προσεχοῦς ἔτους. Πρόκειται περὶ ἔργου μεγάλης ἐπιστημονικῆς πνοῆς ἀλλὰ καὶ ἐθνικῆς σημασίας. Διότι ἔχει ὡς σκοπὸ τὴν διεξαγωγὴν ἐρευνητικῶν ἐργασιῶν σὲ ὅλους τοὺς εἰδικώτερους κλάδους τῆς δυναμικῆ ἀναπτυσσόμενης βιολογίας, μὲ ἀξιοποίησιν τῆς ἐμπειρίας τῶν ὑψηλῆς στάθμης ἐλλήνων ἐπιστημόνων πού ἐργάζονται τόσο στὴν ἡμεδαπὴ ὅσο καὶ στὴν ἀλλοδαπή, ὥστε ὄχι μόνον νὰ ἀποβῆ τὸ Ἰδρυμα κέντρο διεθνοῦς προβολῆς, ἀλλὰ καὶ νὰ καλύψῃ ἐρευνητικοὺς τομεῖς

μέ άμεση ώφέλεια τῆς ὅλης προσπάθειας τοῦ Κράτους στὰ βασικά θέματα υγείας καὶ προνοίας.

Ἡ ἴδρυση Διεθνοῦς Κέντρου Ἀκαδημιῶν στὴν περιοχὴ ὅπου ἡ Ἀκαδημία τοῦ Πλάτωνος —μέ άνέγερση αὐτοτελῶν περιπτέρων ἀπὸ ξένες Ἀκαδημίες καὶ μέ άνάληψη τῆς δαπάνης ἀπὸ αὐτές— ἦταν σταθερὴ σκέψη τῆς Ἀκαδημίας. Ἡ ἐκδηλωθεῖσα δὲ κατὰ τὴν τελευταία δεκαετία έντονώτερη πρωτοβουλία γιὰ τὴν πραγματοποιοίηση τοῦ ὑψηλοῦ αὐτοῦ σκοποῦ, εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τὴν θετικὴν ανταπόκριση τῆς Κυβερνήσεως, μέ ιδιαίτερο μάλιστα ένδιαφέρον τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, ὥστε νὰ ένταχθῆ ὁ σταδιακὸς προγραμματισμὸς τοῦ ἔργου στὸ Ἐρευνητικὸ Πρόγραμμα τῆς Ἀκαδημίας, ποῦ επέτρεψε καὶ τὴν έναρξη ἐκπονήσεως τῶν σχετικῶν μελετῶν μέ τὴν πρόθυμη άνάληψη τῆς ἐποπτείας ἀπὸ τοὺς συναδέλφους κ.κ. Σικαλιέα καὶ Μυλωνᾶ. Πρόκειται περὶ ἔργου τοῦ ὁποίου ἡ πραγμάτωση θὰ ἔχει διεθνῆ προβολή, ἡ δὲ ἀναβάθμιση καὶ ἀνάπλαση τῆς περιοχῆς θὰ ἀποτελέση σημαντικὴ συμβολὴ στὴν εὐρύτερη έννοποίηση τῶν ἀρχαιολογικῶν χώρων τῆς Ἀθήνας.

Τὰ σύγχρονα ἐπιστημονικὰ ἄλλατα τῆς Πληροφορικῆς καὶ τῆς Ἡλεκτρονικῆς δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ ἀφήσουν ἀδιάφορη καὶ τὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν. Πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ ἦταν σημαντικὴ ἡ διὰ νόμου ἴδρυση τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐρευνῶν μέ σκοπὸ τὴν ἀξιολόγηση τῶν ὑποβαλλομένων ἐρευνητικῶν προγραμμάτων καὶ τὸν καθορισμὸ τοῦ ὕψους τῆς χρηματοδοτήσεως αὐτῶν ποῦ προέρχεται τόσον ἀπὸ τὸν προϋπολογισμὸ τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας ὅσον καὶ ἀπὸ τὴν Γενικὴ Γραμματεία Ἐρευνας καὶ Τεχνολογίας καὶ τὴν Εὐρωπαϊκὴν ἐπίσης Ἐνωσιν. Τὰ προγράμματα εἶναι πολλὰ καὶ ἀξιόλογα, μεταξὺ δὲ αὐτῶν χαρακτηριστικὰ καὶ τὰ ἀκόλουθα δύο. Τὸ πρῶτο εἶναι τὸ πρόγραμμα γιὰ τὴν μηχανοργάνωση τοῦ Ἀρχείου τοῦ «Κέντρου Ἐρεῦνης τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας», ὕψους 350.000.000 δρχ. ποῦ ὀφείλεται στὴν πρωτοβουλία τῆς Διευθύντριας τοῦ Κέντρου κυρίας Καμηλάκη, καὶ τελεῖ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψη τοῦ Ἀκα-

δημαϊκοῦ κ. Λιγομενίδη, ειδικοῦ στήν Πληροφορική. Τὸ πρόγραμμα βρίσκειται στήν τελευταία του φάση καὶ πρόκειται νὰ περατωθῇ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος, ἡ δὲ μεταστέγαση τοῦ Κέντρου στὸ νέο Κτίριο τῆς ὁδοῦ Ἑπίτου —ποὺ ἀπέκτησε ἡ Ἀκαδημία μετὰ τὴν σημαντικὴ δωρεὰ τῶν 100.000.000 δρχ. τοῦ Ἰδρύματος Βουδούρη καὶ διαρρυθμίζεται μετὰ χρηματικὴ ἐπίσης ἐνίσχυση τοῦ αὐτοῦ Ἰδρύματος κατὰ τρόπο ὥστε νὰ προσαρμοσθῇ στήν λειτουργία τοῦ Κέντρου— θὰ βοηθήσει τὸ κέντρο νὰ κατορθώσῃ μετὰ τὴν νέες τεχνολογικὰς προϋποθέσεις νὰ πραγματοποιήσῃ ἀποτελεσματικώτερα τὸν ἐπιστημονικὸν του σκοπὸν. Καὶ τὸ δεύτερον εἶναι τὸ ὀλοκληρωμένον Πρόγραμμα Δικτύων Πληροφορικῆς μετὰ τὴν ἀρχικὴ καὶ σημαντικὴ συμβολὴ τοῦ ἀειμνήστου Περικλῆ Θεοχάρη, στὸ ὁποῖον περιλαμβάνεται καὶ ἡ Βιβλιοθήκη τῆς Ἀκαδημίας μετὰ εἰδικώτερα προγράμματα, ἀφ' ἑνὸς τὴν «Βιβλιογραφικὴ Ἑρευνα καὶ Ἐπιστημονικὴ Τεκμηρίωσις» ποὺ εἶναι σὲ ἐξέλιξιν καὶ ἀφορᾷ τὸν ἐντοπισμὸν καὶ τὴν καταλογογράφωσιν ὅλων τῶν σπανίων βιβλίων τῆς Ἀκαδημίας καὶ ὅλων τῶν ἐκ δωρεῶν βιβλιοθηκῶν, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν «Ἐθνικὴ Ταινιοθήκη Ἐντύπων», ἐμπνεύσεως τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ κ. Μανούσακα, ποὺ ἔχει ὡς σκοπὸν τὴν φωτογράφωσιν ὅλων τῶν ἑλληνικῶν βιβλίων ἀπὸ τὸ ἔτος 1476 ὡς τὸ 1800 ποὺ πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ κινδυνεύουν νὰ ἐκλείψουν.

Κατὰ τὸν μῆνα Ἰούλιον ἀπεχώρησε λόγῳ συνταξιοδοτήσεως ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν διοικητικῶν ὑπηρεσιῶν Ἐφορος τῆς Ἀκαδημίας κ. Γιόκαρης, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐξέφρασε ἡ Ὀλομέλεια τὴν εὐχαριστίαν της γιὰ τὴν πολύτιμην συμβολὴν του στὸ ὅλον ἔργον τῆς Ἀκαδημίας κατὰ τὴν μακρόχρονην θητείαν του. Ἡ θέσις τοῦ Ἐφόρου προβλέπεται ὅτι πληροῦται διὰ προκηρύξεως. Εὐχαριστεῖ δὲ ἡ Ἀκαδημία τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας γιὰ τὴν ἀποδοχὴν προτάσεως, ὅπως ρυθμισθῇ νομοθετικὰ, ἀφ' ἑνὸς ἡ ἀναβάθμισις τῆς θέσεως τοῦ Ἐφόρου λόγῳ τῶν ἀπαιτουμένων ἐιδικῶν προσόντων γιὰ τὴν πλήρωσίν της, καὶ ἀφ' ἑτέρου καθιερωθῇ θέσις Νομικοῦ Συμβούλου τοῦ Κράτους καὶ γιὰ τὴν Ἀκαδημία, ἀνάλογον ἐκείνης ποὺ καθιερώθη καὶ γιὰ τὰ ἄλλα Ἀνώτατα Ἰδρύματα.

Ἡ μακρόχρονη παράδοσις τῆς Ἀκαδημίας δημιούργησε τόσο ἀξιόλογον δύναμιν, ὥστε ἦταν προσδιωρισμένη καὶ ἡ πορεία τοῦ ἀπερχομέ-

νου Προέδρου με την σύμπνοια τῶν ἀξιολίμων Μελῶν τῆς Συγκλήτου καί τὴν πολύτιμη συμπαράσταση τοῦ ἀγαπητοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῆς Ἀκαδημίας κ. Ματσανιώτη. Καί με αὐτὸ τὸ ἀφειτηριακὸ δεδομένο, μερικὲς μόνο ἐπισημάνσεις καὶ σκέψεις θὰ ἦταν ἐπιτρεπτές, χαρακτηριστικὲς κι αὐτὲς τῶν ἀνανεωτικῶν τῆς Ἀκαδημίας τάσεων. Πρωτόπορος ἡ Β' Τάξις τῶν «Γραμμάτων καὶ τῶν Καλῶν Τεχνῶν» με τὴν ἐκλογή, γιὰ πρώτη φορὰ ἀπ' τὴν ἵδρυση τῆς Ἀκαδημίας, τῶν δύο ἐριτίμων κυριῶν ὡς τακτικῶν μελῶν τῆς Ἀκαδημίας, τῆς κυρίας Γαλάτειας Σαράντη στὴν ἔδρα τῆς Λογοτεχνίας, κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, καὶ κατὰ τὸ τρέχον τῆς κυρίας Ἀγγελικῆς Λαῖτου στὴν ἔδρα τῆς Βυζαντινῆς Ἱστορίας. Ἀλλὰ καὶ οἱ δύο ἄλλες τάξεις προχώρησαν σὲ πλήρωση ἐδρῶν με διακεκριμένους ἐπιστήμονες νέας ἡλικίας. Καὶ ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ ἐδρῶν, θὰ μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ ἐπισημάνω, ὅτι μετὰ τὴν πολλαπλῆ ἀνάπτυξη νέων εἰδικωτέρων κλάδων σὲ ὁλόκληρο τὸ ἐπιστημονικὸ φάσμα, θὰ ἔπρεπε καὶ ἡ Γ' Τάξις τῶν Ἠθικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν— πού περιλαμβάνει κατὰ τὴν διατύπωση τοῦ νόμου «τὴν Θεολογίαν, τὴν Φιλοσοφίαν, τὴν Νομικὴν, τὰς Πολιτικὰς Ἐπιστήμας, τὰς Οἰκονομικὰς Ἐπιστήμας καὶ τὰς Κοινωνικὰς Ἐπιστήμας» — νὰ μὴν ὑπολείπεται κατὰ δέκα μάλιστα ἔδρες τῶν ἄλλων δύο Τάξεων, ὥστε νὰ εἶναι δικαιολογημένη ἡ σκέψη, ὅπως προωθηθῆ νομοθετικὴ ρύθμιση γιὰ αὐξηση τῶν ἐδρῶν τῆς Γ' Τάξεως σὲ ἀνάλογο ἀριθμὸ με τὲς ἄλλες.

Δὲν ἐμπίπτει στὰ πλαίσια τῆς ὁμιλίας μου καὶ ἡ συνοπτικὴ ἀκόμη παρουσίαση τῶν δραστηριοτήτων τῶν Κέντρων Ἐρευνῶν τῆς Ἀκαδημίας, τὴν ὁποία θὰ ἐκθέσῃ ὁ κ. Γενικὸς Γραμματεὺς. Ὁφείλω ὅμως νὰ τονίσω ὅτι εὐρίσκεται σὲ ἐξελικτικὴ φάση, ἀφ' ἑνὸς ἡ εὐλογη σκέψη τοῦ κ. Γενικοῦ Γραμματέως γιὰ τὴν ἔκδοση τόμου τῶν ἐπιτευγμάτων καὶ προγραμμάτων τῶν Κέντρων, με σκοπὸ νὰ παρουσιασθῆ με πληρότητα τὸ ὅλο ἔργο τῆς Ἀκαδημίας καὶ νὰ ἀρθοῦν μερικὲς δημοσιογραφικὲς ἐπιφυλάξεις πού διατυπώνονται λόγῳ ἐλλείψεως ἐπαρκοῦς κατατοπισμοῦ, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ ἐπαινετὴ ἐπίσης πρόταση τοῦ ἰδίου, πού

έγινε αποδεκτή από την 'Ολομέλεια, όπως εκδώση ή 'Ακαδημία τόμο αφιερωμένο στην ιστορία του 'Ιδρύματος επ' ευκαιρία της συμπληρώσεως κατά τὸ ἔτος 2001 ἑβδομήντα πέντε χρόνων ἀπὸ τῆς ιδρύσεώς του. Ἐπειδὴ δὲ ὁ λόγος καὶ περὶ τῶν Κέντρων τῆς 'Ακαδημίας, θὰ μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ διατυπώσω τὴν ἀκόλουθη σκέψη σχετικὴ μὲ τὸ «Κέντρον Ἑρεῦνης τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας» ποὺ ἰδρύθηκε ἀπὸ τὴν θερμοουργὸ πρωτοβουλία τῶν ἀειμνήστων Ἰωάννου Θεοδωρακοπούλου καὶ Κωνσταντίνου Τσάτσου. Στὸ Κέντρο αὐτὸ δὲν ὑπάρχει ἐρευνητῆς μὲ νομικὴ παιδεία καὶ μὲ ἐξειδίκευση στὸν ὠραῖο καὶ δυσχερῆ κλάδο τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Δικαίου. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο, νομίζω, ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποτελέσουν καὶ τὰ προβλήματα τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Δικαίου ἀντικείμενο βαθύτερης κριτικῆς θεώρησης, μὲ βάση τὴν ἀρχαία ἀλλὰ καὶ τὴν σύγχρονη ἑλληνικὴ φιλοσοφικὴ σκέψη καὶ τὴν ἰδεολογικὴ κατεύθυνση τοῦ Κέντρου. Εἰς τὴν Ἐφορευτικὴ δὲ Ἐπιτροπὴ τοῦ Κέντρου ἀνήκει ἡ πρωτοβουλία νὰ ἐπιτύχῃ τὴν κάλυψη αὐτοῦ τοῦ κενοῦ, ὥστε νὰ ἐμφανισθοῦν στὴν ἀξιόλογη ἐτήσια Ἐπετηρίδα τοῦ Κέντρου ποὺ φέρει τὸν τίτλο «Φιλοσοφία», καὶ μελέτες Φιλοσοφίας Δικαίου με τὶς ὁποῖες νὰ ἀναιροῦνται ἐσφαλμένες κατευθύνσεις καὶ νὰ ἀποκαλύπτονται ἐννοιολογικὲς συγχύσεις.

Ἡ Ἐφακδημία ἐκάλυψε καὶ τὸ προτελευταῖο αὐτὸ ἔτος τοῦ 200ῦ αἰῶνα, προσηλωμένη στὴν ἐννοιολογικὴ βαρύτητα τῆς ἀπαραμίλλου ἐκφράσεως τοῦ Kant: «ὑπεράνω ἐμοῦ ὁ ἔναστρος οὐρανὸς καὶ μέσα μου ὁ ἠθικὸς νόμος», ποὺ ἀποτελεῖ καὶ τὸ δεοντολογικὸ βᾶθρο τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ ἠθικὸς ὅμως αὐτὸς ὁραματισμὸς ποὺ ἐκδηλώνεται μὲ τὶς δύο βασικὲς ἀξίες τῆς ἀλήθειας καὶ τῆς δικαιοσύνης δὲν βρῆκε τὴν προσήκουσα ἀνταπόκριση στὸν αἰῶνα ποὺ λήγει, ἀφοῦ καὶ μετὰ τὸν δεῦτερο παγκόσμιο πόλεμο ἐξακολουθοῦν νὰ παραβιάζονται αὐτὲς ὄχι μόνον σὲ διεθνὲς ἐπίπεδο, ἀλλὰ καὶ στὸν ἐσωτερικὸ ἀκόμη χωρὸ τῶν λεγομένων πολιτισμένων κρατῶν καὶ μάλιστα ἐντὸς δημοκρατικοῦ πλαισίου, ὅπου παρατηρεῖται καὶ τὸ λυπηρὸ φαινόμενο τῆς καταχρηστικῆς ἀσκήσεως τῶν καλουμένων «κοινωνικῶν» δικαιωμάτων κατὰ τρό-

πο, ὥστε νὰ ἐμφανίζωνται πυρῆνες δικτατορικῆς κατ' οὐσίαν μορφῆς ἐντὸς αὐτῆς τῆς δημοκρατικῆς λειτουργίας τῶν θεσμῶν, μὲ ποικίλες μορφές συνδικαλιστικῶν δράσεων ἢ μέσων μαζικῆς ἐνημερώσεως, ἀλλὰ καὶ μὲ ἄλλες πολλές ἐκφάνσεις. Καὶ ναὶ μὲν οἱ Διεθνεῖς Ὁργανισμοὶ μὲ τὴν βαρυσήμαντη ἐπίσης Ἐνωση τῆς Εὐρώπης εἰσφέρουν κατὰ τὴν πάντοτε ἐπίκαιρη ἔκφραση τοῦ Renan: «ἕναν ἦχο στὴν μεγάλη συναυλία τῆς ἀνθρωπότητος ποὺ τελικὰ εἶναι ἡ πιὸ ὑψηλὴ ἀπὸ τὶς προσιτές σ' ἐμᾶς ιδεώδεις πραγματικότητες», ἐν τούτοις ὅμως ἀπέχομε πολὺ ἀπὸ τὴν ἐπαλήθευση τῶν πολλαπλῶν διακηρύξεων ποὺ περιέχονται στὰ κείμενα αὐτῶν τῶν διεθνῶν Ὁργανισμῶν. Δὲν εἶναι δὲ ἄσχετη ἡ διαπίστωση αὐτὴ καὶ μὲ τὰ διαδραματισθέντα κατὰ τὸ τελευταῖο αὐτὸ ἔτος τραγικὰ γεγονότα ποὺ ἄγγιζαν καὶ τὴν Πατρίδα μας, ὥστε νὰ λάβῃ καὶ ἡ Ἀκαδημία τὴν ἐνδεδειγμένη θέσιν ἐντὸς τῶν ἐπιτρεπτῶν ὑπὸ τοῦ Ὁργανισμοῦ ὀρίων.

Ἡ Ἀκαδημία, ὡς μέλος τῆς Διεθνοῦς Ἐνώσεως Ἀκαδημιῶν, ἔπειτα ἀπὸ ἀπόφαση τῆς Ὀλομελείας, ἀπηύθυνε ἔκκληση στὴν Ἐνωση γιὰ ἐνεργὸ συμπάρασταση ὅλων τῶν Ἀκαδημιῶν κατὰ τὴν ἐκδίκαση τῆς ὑποθέσεως Ὀτσαλάν, ὥστε νὰ τηρηθοῦν καὶ σ' αὐτὴ οἱ διεθνεῖς κανόνες δικαίας δίκης. Ὅμως θετικὴ ἀπάντηση ὑπῆρξε μόνον ἐκ μέρους δύο Ἀκαδημιῶν, ἐνῶ ἡ ἀπάντηση τοῦ Προέδρου τῆς Ἐνώσεως ἦτο, ὅτι ἔλαβε ἀπλῶς γνώση τῆς διακηρύξεως, γιὰτὶ ἀπὸ τὴν ἴδρυσή της τηρεῖ πάντοτε ἡ Ἐνωση τὴν ἀρχὴ νὰ μὴ λαμβάνῃ θέσιν σὲ θέματα ποὺ ἐξέρχονται τοῦ αὐστηρῶς ἐπιστημονικοῦ πλαισίου. Στὴν ὑπόθεση ὅμως τοῦ Κοσσυφοπεδίου ἀπέφυγε ἡ Ἀκαδημία νὰ λάβῃ θέσιν, γιὰτὶ συνεδέετο τὸ ζήτημα μὲ λεπτούς χειρισμούς τῆς Κυβερνήσεως, ἀνεξάρτητα ἂν ἐνέπιπτε σχετικὴ ἀπόφαση στὸ νομοθετικὸ πλαίσιο τὸ προσδιοριστικὸ τῶν σκοπῶν τῆς Ἀκαδημίας. Δὲν παρέλειψαν ὅμως οἱ Ἀκαδημαῖκοι νὰ διακηρύξουν, ὡς ἄτομα, τὴν βαθύτατη ἀνησυχία τους γιὰ τὰ συμβαίνοντα στὴν Γιουγκοσλαβία, καὶ νὰ ὑπενθυμίσουν ἐπίσης, ὅτι «ἡ ἔμπρακτε προσήλωση στὶς ἀνθρώπινες ἀξίες συνδέεται ἄρρηκτα μὲ τὴν καθολικὴ τους ἀναγνώριση». Ἀλλὰ καὶ στὸν ὀμιλοῦντα δόθηκε

ἡ εὐκαιρία ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτῆς, κατὰ τὴν ὑποδοχὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου, ὡς Ἐπιτίμου τῆς Ἀκαδημίας Μέλους, νὰ χαρακτηρίσῃ, σὲ μιὰ στροφή τῆς προσφωνήσεως, «ὡς πρωτοφανῆ τὰ ἐν Εὐρώπῃ διαδραματιζόμενα γεγονότα» καὶ νὰ συνδέσῃ αὐτὰ μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι «θὰ εὐδοκήσῃ ἡ θειοτάτη Παναγιότης, ἵνα καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Ἀκαδημίας διακηρύξῃ τὸ ὑψηλὸν τοῦ χριστιανικοῦ ἀνθρωπισμοῦ νόημα καὶ ἐν ταυτῷ τὰ τῆς ὀρθοδοξίας ἀνέσπερα διδάγματα».

Ἐλέχθη ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτῆς, ὅτι «ἡ ἱστορία εἶναι κατάμεστη ἀπὸ μεγαλεῖο καὶ ἀθλιότητα, λογικότητα καὶ παραδοξότητα, εὐδαιμονία καὶ τραγικότητα, ἔργα αἰωνιότητος καὶ ἄρπες θανάτου». Ἡ ὥραία ὅμως αὐτῆ ἔκφραση τοῦ συναδέλφου κ. Δεσποτοπούλου ἐνθυμίζει τὴν θεωρία περὶ ἀνακυκλήσεως τῆς ἱστορίας, ὥστε νὰ ἐπαληθεύεται δυστυχῶς καὶ τώρα ἡ τῶν πυθαγορείων ρῆσις: «κατὰ περιόδους τινὰς τὰ γενόμενά ποτε πάλιν γίνεται, νέον δ' οὐδὲν ἀπλῶς ἔστι» (Πορφυρ. Βίος Πυθαγ. 19).

Ἄς ἐλπίσωμε, ὅτι ὁ ἠθικὸς προσανατολισμὸς γιὰ τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος θὰ ἀπαλείψῃ αὐτὲς τὶς φοβερὲς ἀντιθέσεις πού ἀκόμη καὶ σήμερα συνθλίβουν καὶ μειώνουν τὴν πνευματικότητα τοῦ κόσμου. Πρὸς αὐτὸν δὲ τὸν προσανατολισμὸ ἡ πορεία τῆς Ἀκαδημίας ἦταν, εἶναι, καὶ θὰ εἶναι πάντοτε ἡ ἴδια. Ἀφοῦ ἀκολουθεῖ πιστὰ τὴν σκέψιν τῶν δύο μεγάλων Ἑλλήνων πού οἱ μορφές των κοσμοῦν τὰ προπύλαια τοῦ λαμπροῦ αὐτοῦ οἰκοδομήματος, καὶ τῶν ὁποίων ἡ διδαχὴ στηρίζεται στὶς ἀκατάλυτες ἀξίες τῆς ἀλήθειας καὶ τῆς δικαιοσύνης, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν πλατωνικὴ ὑπόδειξιν: «ἐὰν μὴ ἱκανῶς φιλοσοφήσῃ, οὐδὲ ἱκανὸς ποτε λέγειν ἔσται περὶ οὐδενός» (Φαῖδρος 261 α 4-5).